

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଦ୍ଵାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

॥ ଅଥଃ ଦ୍ଵାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଦୃଶାନୋ ରୁକ୍ମ ଉର୍ବ୍ୟା ବ୍ୟଦ୍ୟୌଦ୍ ଦୁର୍ମର୍ଷମାୟୁଃ ଶ୍ରିୟେ ରୁଚାନଃ ।
ଅଗ୍ନିରମୃତୋ ଅଭବଦ୍ଵୟୋଭିର୍ଯଦେନଂ ଦ୍ୟୌରଜନୟସ୍ତୁରେତାଃ ॥ ୧ ॥

ନକ୍ତୋଷାସା ସମନସା ବିରୂପେ ଧାପୟେତେ ଶିଶୁମେକଃ ସମୀଚୀ ।
ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ରୁକ୍ମୋ ଅନ୍ତର୍ବି ଭାତି ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତୁବିଶୋଦାଃ ॥ ୨ ॥

ବିଶ୍ଵା ରୂପାଶି ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚିତେ କବିଃ ପ୍ରାସାବୀଦ୍-ଭଦ୍ରଂ ଦ୍ଵିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ।
ବି ନାକମଖ୍ୟସୁବିତା ବରେଣୋଽନୁ ପ୍ରୟାଣମୁଷସୋ ବି ରାଜତି ॥ ୩ ॥

ସୁପର୍ଣ୍ଣୋଽସି ଗରୁଡ଼ାଂସ୍ତ୍ରିବୃତ୍ତେ ଶିରୋ ଗାୟତ୍ରଂ ଚକ୍ଷୁର୍ବୃହଦ୍ରଥକ୍ତରେ ପକ୍ଷୋ ।
ସ୍ତୋମ ଆତ୍ମା ଛନ୍ଦାଃସ୍ୟାଙ୍ଗାନି ଯଜୁଂଽସି ନାମ ।
ସାମ ତେ ତନୁର୍ବାମଦେବ୍ୟଂ ଯଜ୍ଞାୟଜ୍ଞିୟଂ ପୁଞ୍ଚଂ ପିଷ୍ଟ୍ୟାଃ ଶପାଃ ।
ସୁପର୍ଣ୍ଣୋଽସି ଗରୁଡ଼ାନ୍ଦିବଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ଵଃ ପତ ॥ ୪ ॥

ବିଷ୍ଣୋଃ କ୍ରମୋଽସି ସପତ୍ନହା ଗାୟତ୍ରଂ ଛନ୍ଦ ଆ ରୋହ ପୃଥିବୀମନୁ ବି କ୍ରମସ୍ତୁ
ବିଷ୍ଣୋଃ କ୍ରମୋଽସ୍ୟଭିମାତିହା ତ୍ରେଷୁଭଂ ଛନ୍ଦ ଆ ରୋହାନ୍ତରିକ୍ଷମନୁ ବି କ୍ରମସ୍ତୁ
ବିଷ୍ଣୋଃ କ୍ରମୋଽସ୍ୟରାତୀୟତୋ ହକ୍ତା ଜାଗତଂ ଛନ୍ଦ ଆ ରୋହ ଦିବମନୁ ବି କ୍ରମସ୍ତୁ
ବିଷ୍ଣୋଃ କ୍ରମୋଽସି ଶତ୍ରୁୟତୋ ହକ୍ତାଽନୁଷ୍ଟୁଭଂ ଛନ୍ଦ ଆ ରୋହ ଦିଶୋଽନୁ ବି କ୍ରମସ୍ତୁ ॥ ୫ ॥

ଅକ୍ରନ୍ଦଦଗ୍ନି ସ୍ତନୟନ୍ନିବ ଦ୍ୟୌଃ କ୍ଷାମା ରେରିହଦ୍ଵୀରୂପଃ ସମଞ୍ଜନ୍ ।
ସଦ୍ୟୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ବି ହୀମିକ୍ଷୋ ଅଖ୍ୟଦା ରୋଦସୀ ଭାନୁନା ଭାତ୍ୟନ୍ତଃ ॥ ୬ ॥

ଅଗ୍ନେଃଭ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ୍ତି ମା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ବାୟୁଷା ବର୍ତ୍ତସା ପ୍ରଜୟା ଧନେନ ।
ସନୟା ମେଧୟା ରୟା ପୋଷେଶ ॥ ୭ ॥

ଅଗ୍ନେ ଅଙ୍ଗିରଃ ଶତଂ ତେ ସନ୍ତ୍ରାବୃତଃ ସହସ୍ରଂ ତ ଉପାବୃତଃ ।
ଅଧା ପୋଷସ୍ୟ ପୋଷେଶ ପୁନର୍ନୌ ନଷ୍ଟମା କୃଷି ପୁନର୍ନୌ ରୟିମା କୃଷି ॥ ୮ ॥

ପୁନରୁର୍ଜା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ବ ପୁନରଗ୍ନ ଇଷାଃଽୟୁଷା । ପୁନର୍ନଃ ପାହ୍ୟଧସଃ ॥ ୯ ॥

ସହ ରୟା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ବାଗ୍ନେ ପିନ୍ଧସ୍ବ ଧାରୟା । ବିଶ୍ବୟା ବିଶ୍ବତସ୍ବରି ॥ ୧୦ ॥

ଆ ତ୍ବାଃହାର୍ଷମନ୍ତ୍ରରତୁର୍ଧୁବସ୍ତିଷ୍ଟାବିତାତଲିଃ ।
ବିଶସ୍ତା ସର୍ବା ବାଞ୍ଛନ୍ତୁ ମା ତ୍ବଦ୍ରାଷ୍ଟ୍ରମଧିଭ୍ରଶତ୍ ॥ ୧୧ ॥

ଉଦୁତମଂ ବରୁଣ ପାଶମସ୍ତଦବାଧମଂ ବି ମଧ୍ୟମଧ ଶ୍ରଥାୟ ।
ଅଥା ବୟମାଦିତ୍ୟ ବ୍ରତେ ତବାନାଗସୋ ଅଦିତୟେ ସ୍ୟାମ ॥ ୧୨ ॥

ଅଗ୍ନେ ବୃହନ୍ନୁଷସାମୂର୍ଧ୍ନୋ ଅସ୍ଥାନିର୍ଜଗନ୍ମାନୁ ତମସୋ ଜ୍ୟୋତିଷାଃଽଗାତ୍ ।
ଅଗ୍ନିର୍ଭାନୁନା ରୁଶତା ସ୍ବଙ୍ଗ ଆ ଜାତୋ ବିଶ୍ବା ସଦ୍ଭାନ୍ୟପ୍ରାଃ ॥ ୧୩ ॥

ହଧସଃ ଶୁଚିଷଦ୍ବସୁରନ୍ତରିକ୍ଷସଜ୍ଞୋତା ବେଦିଷଦତିଥିର୍ଦୁରୋଶସତ୍ ।
ନୃଷଦ୍ବରସଦୃତସଦ୍ ବ୍ୟୋମସଦକ୍ତା ଗୋଜା ଋତଜା ଅଦ୍ରିଜା ଋତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୧୪ ॥

ସୀଦ ତ୍ବଂ ମାତୁରସ୍ୟା ଉପସ୍ଥେ ବିଶ୍ବାନ୍ୟଗ୍ନେ ବୟୁନାନି ବିଦ୍ବାନ୍ ।
ମୈନାଂ ତପସା ମାର୍ତିଷାଃଽଭି ଶୋଚୀରନ୍ତରସ୍ୟାଧ ଶୁକ୍ରଜ୍ୟୋତିର୍ବି ଭାହି ॥ ୧୫ ॥

ଅନ୍ତରଗ୍ନେ ରୁଚା ତ୍ବମୁଖାୟାଃ ସଦନେ ସ୍ତ୍ବେ ।
ତସ୍ୟାସ୍ତୁଧ ହରସା ତପଞ୍ଜାତବେଦଃ ଶିବୋ ଭବ ॥ ୧୬ ॥

ଶିବୋ ଭୂତ୍ୱା ମହ୍ୟମଗ୍ନେ ଅଥୋ ସୀଦ ଶିବସ୍ତୁମ୍ ।
ଶିବାଃ କୃତ୍ୱା ଦିଶଃ ସର୍ବାଃ ସ୍ୱଂ ଯୋନିମିହାସଦଃ ॥ ୧୬ ॥

ଦିବସ୍ତୁରି ପ୍ରଥମଂ ଜଞ୍ଜେ ଅଗ୍ନିରସ୍ତୁଦ୍ ଦ୍ୱିତୀୟଂ ପରି ଜାତବେଦାଃ ।
ତୃତୀୟମସ୍ତୁ ନୃମଣା ଅଜସ୍ରମିନ୍ଦାନ ଏନଂ ଜରତେ ସ୍ୱାଧୀଃ ॥ ୧୮ ॥

ବିଦ୍ୱା ତେ ଅଗ୍ନେ ତ୍ରେଧା ତ୍ରୟାଶି ବିଦ୍ୱା ତେ ଧାମ ବିଭୃତା ପୁରୁତ୍ରା ।
ବିଦ୍ୱା ତେ ନାମ ପରମଂ ଗୁହା ଯଦ୍ୱିଦ୍ୱା ତମୁସ୍ରଂ ଯତ ଆଜଗନ୍ତୁ ॥ ୧୯ ॥

ସମୁଦ୍ରେ ତ୍ୱା ନୃମଣା ଅପ୍ସୁକ୍ତନ୍ତୃତକ୍ଷା ଇଧେ ଦିବୋ ଅଗ୍ନ ଉଧନ୍ ।
ତୃତୀୟେ ତ୍ୱା ରଜସି ତସ୍ମିବାଽସମପାମୁପସ୍ତେ ମହିଷା ଅବର୍ଧନ୍ ॥ ୨୦ ॥

ଅକ୍ରନ୍ଦଦଗ୍ନି ସ୍ତନୟନ୍ନିବ ଦେୱୀଃ କ୍ଷାମା ରେରିହଦ୍ୱୀରୂପଃ ସମଞ୍ଜନ୍ ।
ସଦ୍ୟୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ବି ହୀମିକ୍ଷୋ ଅଖ୍ୟଦା ରୋଦସୀ ଭାନୁନା ଭାତ୍ୟନ୍ତଃ ॥ ୨୧ ॥

ଶ୍ରୀଶାମୁଦାରୋ ଧରୁଣୋ ରୟୀଶାଂ ମନୀଷାଶାଂ ପ୍ରାର୍ପଣଃ ସୋମଗୋପାଃ ।
ବସୁଃ ସୁନ୍ନଃ ସହସ୍ରୋ ଅପ୍ସୁ ରାଜା ବି ଭାତ୍ୟଗ୍ର ଉଷସାମିଧାନଃ ॥ ୨୨ ॥

ବିଶ୍ୱସ୍ୟ କେତୁର୍ଭୁବନସ୍ୟ ଗର୍ଭ ଆ ରୋଦସୀ ଅପୃଣାଞ୍ଜାୟମାନଃ ।
ବୀତୁଂ ଚିଦଦ୍ରିମଭିନତ୍ ପରାୟଞ୍ଜନା ଯଦଗ୍ନିମୟଜନ୍ତୁ ପଞ୍ଚ ॥ ୨୩ ॥

ଉଶିକ୍ପାବକୋ ଅରତିଃ ସୁମେଧା ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ତୁଗ୍ନିରମୃତୋ ନି ଧାୟି ।
ଇୟତି ଧୂମମରୁଷଂ ଭରିତ୍ରଦୁକ୍ଷୁକ୍ରେଣ ଶୋଚିଷା ଦ୍ୟାମିନକ୍ଷନ୍ ॥ ୨୪ ॥

ଦୃଶାନୋ ରୁକ୍ମ ଉର୍ବ୍ୟା ବ୍ୟଦେୱୀଦୁର୍ମର୍ଷମାୟୁଃ ଶ୍ରିୟେ ରୁଚାନଃ ।
ଅଗ୍ନିରମୃତୋ ଅଭବଦ୍ୱୟୋଭିୟଦେନଂ ଦେୱୀରଜନୟସ୍ତୁରେତାଃ ॥ ୨୫ ॥

ଯୁସ୍ତେ ଅଦ୍ୟ କୃଣବଦ୍-ଭଦ୍ରଶୋରେଽପୂର୍ବଂ ଦେବ ଘୃତବନ୍ତମଗ୍ନେ ।
ପ୍ର ତଂ ନୟ ପ୍ରତରଂ ବସ୍ୟୋ ଅଛାତି ସୁମ୍ନଂ ଦେବଭକ୍ତଂ ଯବିଷ୍ଠ ॥ ୨୬ ॥

ଆ ତଂ ଭଜ ଯୌଗ୍ରବସେଷ୍ଠଗ୍ନ ଉକ୍ଥ ଉକ୍ଥ ଆ ଭଜ ଶସ୍ୟମାନେ ।
ପ୍ରିୟଃ ସୂର୍ଯ୍ୟେ ପ୍ରିୟୋ ଅଗ୍ନା ଭବାତୁ୍ୟଜ୍ଞାତେନ ଭିନଦଦୁଞ୍ଜନିତ୍ୱେଃ ॥ ୨୭ ॥

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ଯଜମାନା ଅନ୍ନ ଦ୍ୟୁନ୍ ବିଶ୍ୱା ବସୁ ଦଧିରେ ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ।
ତ୍ୱୟା ସହ ଦ୍ରବିଣମିଚ୍ଛମାନା ବ୍ରଜଂ ଗୋମନ୍ତମୁଶିଜୋ ବି ବବ୍ରୁଃ ॥ ୨୮ ॥

ଅସ୍ତ୍ରାବ୍ୟଗ୍ନିର୍ନରାଃ ସୁଶେବୋ ବୈଶ୍ୱାନର ରକ୍ଷିତଃ ସୋମଗୋପାଃ ।
ଅଦ୍ୱେଷେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ହୁବେମ ଦେବା ଧତ୍ୱ ରୟିମସ୍ମେ ସୁବୀରମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ସମିଧାଂଗ୍ନିଂ ଦୁବସ୍ୟତ ଘୃତୈର୍ବୋଧୟତାତିଥିମ୍ । ଆଂସ୍ମିନ୍ ହବ୍ୟା ଜୁହୋତନ ॥ ୩୦ ॥

ଭଦ୍ରୁ ତ୍ୱା ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ଅଗ୍ନେ ଭରନ୍ତୁ ଚିତ୍ତିତଃ ।
ସ ନୋ ଭବ ଶିବସ୍ତୁଃ ସୁପ୍ରତୀକୋ ବିଭାବସୁଃ ॥ ୩୧ ॥

ପ୍ରେଦଗ୍ନେ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ୍ ଯାହି ଶିବେଭିରର୍ଚିତ୍ତିଷ୍ମମ୍ ।
ବୃହଦ୍-ଭିର୍ଭାନୁଭିର୍ଭାସନ୍ନା ହିଃସୀସ୍ତନ୍ନା ପ୍ରଜାଃ ॥ ୩୨ ॥

ଅକ୍ରନ୍ଦଦଗ୍ନି ସ୍ତନୟନ୍ନିବ ଦ୍ୟୌଃ କ୍ଷାମା ରେରିହଦ୍ୱୀରୂପଃ ସମଞ୍ଜନ୍ ।
ସଦ୍ୟୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ବି ହୀମିଜୋ ଅଖ୍ୟଦା ରୋଦସୀ ଭାନୁନା ଭାତ୍ୟନ୍ତଃ ॥ ୩୩ ॥

ପ୍ର-ପ୍ରାୟମଗ୍ନିର୍ଭରତସ୍ୟ ଶୃଣ୍ଢେ ବି ଯୁସୁର୍ଯ୍ୟୋ ନ ରୋଚତେ ବୃହଦ୍-ଭାଃ ।
ଅତି ଯଃ ପୂର୍ବଂ ପୃତନାସୁ ତସ୍ମୈ ଦୀଦାୟ ଦୈବ୍ୟୋ ଅତିଥିଃ ଶିବୋ ନଃ ॥ ୩୪ ॥

ଆପୋ ଦେବୀଃ ପ୍ରତି ଗୃହୀତ ଭସ୍ମିତସ୍ୟୋନେ କୃଷ୍ଣଧୂଃ ସୁରଭା ଉ ଲୋକେ ।
ତସ୍ମୈ ନମଃ ଜନୟଃ ସୁପତ୍ନୀର୍ମାତେବ ପୁତ୍ରଂ ବିଭୃତାଘ୍ନେନତ୍ ॥ ୩୫ ॥

ଅପ୍ସଗ୍ନେ ସପିଷ୍ଠବ ସୌଷଧୀରନ୍ନୁ ରୂପ୍ୟସେ । ଗର୍ଭେ ସଞ୍ଜାୟସେ ପୁନଃ ॥ ୩୬ ॥

ଗର୍ଭୋ ଅସ୍ୟୋଷଧୀନାଂ ଗର୍ଭୋ ବନସ୍ତତୀନାମ୍ ।
ଗର୍ଭୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଭୂତସ୍ୟାଗ୍ନେ ଗର୍ଭୋ ଅପାମସି ॥ ୩୭ ॥

ପ୍ରସଦ୍ୟ ଭସ୍ମନା ଘ୍ନେନିମପଷ୍ଟ ପୃଥିବୀମଗ୍ନେ ।
ସଂସୃଜ୍ୟ ମାତୃଭିଷ୍ଟଂ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ୍ ପୁନରା ସଦଃ ॥ ୩୮ ॥

ପୁନରାସଦ୍ୟ ସଦନମପଷ୍ଟ ପୃଥିବୀମଗ୍ନେ ।
ଶେଷେ ମାତୃର୍ଯଥୋପସ୍ଥୋଦ୍ରସ୍ୟାଽଽ ଶିବତମଃ ॥ ୩୯ ॥

ପୁନରୁର୍ଜା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ୱ ପୁନରଗ୍ନ ଇଷାଃଽୟୁଷା । ପୁନର୍ନଃ ପାହ୍ୟଽହସଃ ॥ ୪୦ ॥

ସହ ରୟା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ୱାଗ୍ନେ ପିନ୍ଧସ୍ୱ ଧାରୟା । ବିଶ୍ୱଧ୍ୟା ବିଶ୍ୱତସ୍ତରି ॥ ୪୧ ॥

ବୋଧା ମେ ଅସ୍ୟ ବଚସୋ ଯୁବିଷ୍ଟ ମଂହିଷ୍ଟସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତସ୍ୟ ସ୍ୱଧାବଃ ।
ପୀୟତି ତ୍ୱୋ ଅନୁ ତ୍ୱୋ ଗୃଣାତି ବନ୍ଦାରୁଷ୍ଟେ ତନ୍ନଂ ବନ୍ଦେ ଅଗ୍ନେ ॥ ୪୨ ॥

ସ ବୋଧି ସୁରିର୍ମଥବା ବସୁପତେ ବସୁଦାବନ୍ ।
ୟୁୟୋଧ୍ୟସ୍ନନ୍ ଦୈଷାଽସି ବିଶ୍ୱକର୍ମଣେ ସ୍ୱାହା ॥ ୪୩ ॥

ପୁନସ୍ତ୍ୱାଽଽଦିତ୍ୟା ରୁଦ୍ରା ବସବଃ ସମିକ୍ଷତାଂ ପୁନର୍ବ୍ରହ୍ମାଣୋ ବସୁନୀଥ ଯଜ୍ଞେଃ ।
ଘୃତେନ ତ୍ୱଂ ତନ୍ନଂ ବର୍ଧୟସ୍ୱ ସତ୍ୟାଃ ସନ୍ତୁ ଯଜମାନସ୍ୟ କାମାଃ ॥ ୪୪ ॥

ଅପେତ ବୀତ ବି ଚ ସର୍ପତାତୋ ଯେତ୍ର ସ୍ଥ ପୁରାଣା ଯେ ଚ ନୂତନାଃ ।
ଅଦାଦ୍ୟମୋଽବସାନଂ ପୃଥିବ୍ୟା ଅକ୍ରନ୍ତିମଂ ପିତରୋ ଲୋକମସ୍ତେ ॥ ୪୫ ॥

ସଂଜ୍ଞାନମସି କାମଧରଣଂ ମୟି ତେ କାମଧରଣଂ ଭୂୟାତ୍ ।
ଅଗ୍ନେର୍ଭସ୍ମାସ୍ୟାଗ୍ନେଃ ପୁରୀଷମସି । ଚିତ ସ୍ଥ ପରିଚିତ ଉର୍ଧ୍ବଚିତଃ ଶ୍ରୟଧ୍ବମ୍ ॥ ୪୬ ॥

ଅୟଃ ସୋ ଅଗ୍ନିର୍ଯସ୍ମିନ୍ନୁସୋମମିନ୍ଦ୍ରଃ ସୁତଂ ଦଧେ ଜଠରେ ବାବଶାନଃ ।
ସହସ୍ରିନ୍ଦ୍ରଂ ବାଜମତ୍ୟଂ ନ ସପ୍ତିଃ ସସବାହୁସହସ୍ତୃୟସେ ଜାତବେଦଃ ॥ ୪୭ ॥

ଅଗ୍ନେ ଯତ୍ନେ ଦିବି ବର୍ଚଃ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଯଦୋଷଧୀଷ୍ଠୟା ଯଜତ୍ର ।
ୟେନାନ୍ତରିକ୍ଷମୁର୍ବାତତନ୍ତ୍ର ଦୈଷଃ ସ ଭାନୁରର୍ଣ୍ଣବୋ ନୃଚକ୍ଷାଃ ॥ ୪୮ ॥

ଅଗ୍ନେ ଦିବୋ ଅର୍ଣ୍ଣମଜ୍ଞା ଜିଗାସ୍ୟଜ୍ଞା ଦେବୀଂ ଉଚିଷେ ପିଷ୍ଠ୍ୟା ଯେ ।
ୟା ରୋଚନେ ପରସ୍ତାତ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଯାଶ୍ଚାବସ୍ତାଦୁପତିଷ୍ଠନ୍ତ ଆପଃ ॥ ୪୯ ॥

ପୁରୀଷ୍ୟାସୋ ଅଗ୍ନୟଃ ପ୍ରାବଶେଭିଃ ସଜୋଷସଃ ।
ଭୂଷନ୍ତାଂ ଯଜ୍ଞମଦୁହୋଽନମୀବା ଇଷୋ ମହୀଃ ॥ ୫୦ ॥

ଇତାମଗ୍ନେ ପୁରୁଦଃସଃ ସନିଂ ଗୋଃ ଶଶୁଭମଃ ହବମାନାୟ ସାଧ ।
ସ୍ୟାନ୍ନଃ ସୁନୁସ୍ତନୟୋ ବିଜାବାଗ୍ନେ ସା ତେ ସୁମତିର୍ଭୂତସ୍ତେ ॥ ୫୧ ॥

ଅୟଂ ତେ ଯୋନିରୂଦ୍ଧିୟୋ ଯତୋ ଜାତୋ ଅରୋଚଥାଃ ।
ତଂ ଜାନନ୍ନଗ୍ନ ଆ ରୋହାଥା ନୋ ବର୍ଧୟା ରୟିମ୍ ॥ ୫୨ ॥

ଚିଦସି ତୟା ଦେବତୟାଽଙ୍ଗିରସ୍ବଦ୍ ଧ୍ରୁବା ସୀଦ ପରିଚିଦସି ତୟା
ଦେବତୟାଽଙ୍ଗିରସ୍ବଦ୍ ଧ୍ରୁବା ସୀଦ ॥ ୫୩ ॥

ଲୋକଂ ପୃଣ ଛିଦ୍ରଂ ପୃଣାଥୋ ସୀଦ ଧ୍ରୁବା ଦ୍ରୁମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତ୍ୱା ବୃହସ୍ପତିରସ୍ମିନ୍ ଘୋନାବସୀଷଦନ୍ ॥ ୫୪ ॥

ତା ଅସ୍ୟ ସୁଦଦୋହସଃ ସୋମ ଶ୍ରୀଶକ୍ତି ପୃଶ୍ନୟଃ ।
ଜନ୍ମନ୍ତେବାନାଂ ବିଶସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟା ରୋଚନେ ଦିବଃ ॥ ୫୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱା ଅବୀବୃଧସ୍ତ୍ରମୁଦ୍ରବ୍ୟତସଂ ଗିରଃ ।
ରଥୀତମଧ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଧ ସପ୍ତତିଂ ପତିମ୍ ॥ ୫୬ ॥

ସମିତଧ ସଂ କଲ୍ଲୋଥାଧ ସଂପ୍ରିୟୌ ରୋଚିଷୁ ସୁମନସ୍ୟମାନୌ ।
ଇଷମୂର୍ଜମତି ସଂବସାନୌ ॥ ୫୭ ॥

ସଂ ବାଂ ମନାଧସି ସଂ ବ୍ରତା ସମୁ ତିଭାନ୍ୟାକରମ୍ ।
ଅଗ୍ନେ ପୁରୀଷ୍ୟାଧିପା ଭବ ତ୍ୱଂ ନ ଇଷମୂର୍ଜଂ ଯଜମାନାୟ ଧେହି ॥ ୫୮ ॥

ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱଂ ପୁରୀଷ୍ୟା ରୟିମାନ୍ ପୁଷ୍ଟିମ୍ନାଂ ଅସି ।
ଶିବାଃ କୃତ୍ୱା ଦିଶଃ ସର୍ବାଃ ସ୍ୱଂ ଘୋନିମିହାଃସଦଃ ॥ ୫୯ ॥

ଭବତଂ ନଃ ସମନସୌ ସଚେତସାବରେପସୌ ।
ମା ଯଜ୍ଞଧିଃ ହିଧସିଷ୍ଠଂ ମା ଯଜ୍ଞପତିଂ ଜାତବେଦସୌ ଶିବୌ ଭବତମଦ୍ୟ ନଃ ॥ ୬୦ ॥

ମାତେବ ପୁତ୍ରଂ ପୃଥିବୀ ପୁରୀଷ୍ୟମଗ୍ନିଧି ସ୍ୱେ ଘୋନାବଭାରୁଖା ।
ତାଂ ବିଶ୍ୱୈର୍ଦେବୈରୃତୁଭିଃ ସଂବିଦାନଃ ପ୍ରଜାପତିର୍ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବି ମୁଞ୍ଚିତୁ ॥ ୬୧ ॥

ଅସ୍ମନ୍ନୁକ୍ରମୟଜମାନମିଚ୍ଛ ସ୍ତେନସ୍ୟେତ୍ୟାମନ୍ନିହି ତସ୍ମରସ୍ୟ ।
ଅନ୍ୟମସ୍ମନ୍ନିଚ୍ଛ ସା ତ ଇତ୍ୟା ନମୋ ଦେବି ନିରୂତେ ତୁଭ୍ୟମସ୍ତୁ ॥ ୬୨ ॥

ନମଃ ସୁ ତେ ନିରୂତେ ତିଗ୍ନତେଜୋଽୟସ୍ତସ୍ମିନ୍ ବି ରୂତା ବନ୍ଧମେତନ୍ ।
ୟମେନ ତ୍ବଂ ଯୁମ୍ୟା ସଂବିଦାନୋଽପେ ନାକେ ଅଧି ରୋହୟୈନମ୍ ॥ ୬୩ ॥

ୟସ୍ୟାସ୍ତେ ଘୋର ଆସଞ୍ଜୁହୋମ୍ୟଷାଂ ବନ୍ଧାନାମବସର୍ଜନାୟ ।
ୟାଂ ତ୍ବା ଜନୋ ଭୂମିରିତି ପ୍ରମୟତେ ନିରୂତିଂ ତ୍ବାହଂ ପରିବେଦ ବିଶ୍ବତଃ ॥ ୬୪ ॥

ୟଂ ତେ ଦେବୀ ନିରୂତିରାବବନ୍ଧ ପାଶଂ ଗ୍ରୀବାସ୍ତ୍ରବିରୂତ୍ୟମ୍ ।
ତଂ ତେ ବି ଷ୍ୟାମ୍ୟାୟୁଷୋ ନ ମଧ୍ୟାଦଧୈତଂ ପିତୁମଜି ପ୍ରସୂତଃ ।
ନମୋ ଭୂତ୍ୟେ ଯେଦଂ ଚକାର ॥ ୬୫ ॥

ନିବେଶନଃ ସଙ୍ଗମନୋ ବସୁନାଂ ବିଶ୍ବା ରୂପାଃଽତି ଚକ୍ଷେ ଶତୀଭିଃ ।
ଦେବ ଇବ ସବିତା ସତ୍ୟଧର୍ମେନ୍ଦ୍ରୋ ନ ତସ୍ମୈ ସମରେ ପଥୀନାମ୍ ॥ ୬୬ ॥

ସୀରା ଯୁଞ୍ଜିତ୍ରି କବୟୋ ଯୁଗା ବି ତନ୍ମତେ ପୃଥକ୍ । ଧୀରା ଦେବେଷୁ ସୁମୁୟା ॥ ୬୭ ॥

ୟୁନକ୍ତ ସୀରା ବି ଯୁଗା ତନ୍ମଧ୍ୟଂ କୃତେ ଯୋନୌ ବପତେହ ବୀଜମ୍ ।
ଗିରା ଚ ଶୁଷ୍ଠିଃ ସଭରା ଅସନ୍ନୋ ନେଦୀୟ ଇସ୍ତୃଣ୍ୟଃ ପକ୍ବମେୟାତ୍ ॥ ୬୮ ॥

ଶୁନଃ ସୁ ଫାଲା ବି କୃଷନ୍ତୁ ଭୂମିଃ ଶୁନଂ କୀନାଶା ଅଭି ଯନ୍ତୁ ବାହୈଃ ।
ଶୁନାସୀରା ହବିଷା ତୋଶମାନା ସୁପିତ୍ସଲା ଓଷଧୀଃ କର୍ତ୍ତନାସ୍ତୈ ॥ ୬୯ ॥

ଘୃତେନ ସୀତା ମଧୁନା ସମଜ୍ୟତାଂ ବିଶ୍ୱୈର୍ଦେବୈରନୁମତା ମରୁଦ୍-ଭିଃ ।
ଉର୍ଜସ୍ବତୀ ପୟସା ପିନ୍ଦୁମାନାସ୍ତାହସୀତେ ପୟସାଃଽଭ୍ୟା ବବୃସ୍ତୁ ॥ ୭୦ ॥

ଲାଙ୍ଗଲଂ ପବୀରବସ୍ତୁଶେବଃ ସୋମପିସ୍ବରୁ ।
ତଦୁଦ୍ବପତି ଗାମବିଂ ପ୍ରଫର୍ବ୍ୟଂ ଚ ପୀବରୀଂ ପ୍ରସ୍ଥାବଦ୍ରଥବାହଶମ୍ ॥ ୭୧ ॥

କାମଂ କାମଦୁଃଖେ ଧୁଷ୍ଟ ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ଚ ।
ଇନ୍ଦ୍ରାୟାଶ୍ୱିତ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟେ ପ୍ରଜାତ୍ୟ ଓଷଧୀତ୍ୟଃ ॥ ୭୨ ॥

ବି ମୁତ୍ୟଧୁମୟା ଦେବୟାନା ଅଗନ୍ନ ତମସସ୍ତାରମସ୍ୟ । ଜ୍ୟୋତିରାପାମ ॥ ୭୩ ॥

ସଜୁରଘୋ ଅୟବୋଭିଃ ସଜୁରୁଷା ଅରୁଣୀଭିଃ ।
ସଜୋଷସାବଶ୍ୱିନା ଦଧସୋଭିଃ ସଜୁଃ ସୁର ଏତଶେନ ସଜୁର୍ବୈଶ୍ୱାନର ଇତୟା ଘୃତେନ ସ୍ୱାହା ॥୭୪॥

ୟା ଓଷଧୀଃ ପୂର୍ବା ଜାତା ଦେବେଭ୍ୟସ୍ତ୍ରିୟୁଗଂ ପୁରା ।
ମନୈ ନୁ ବଭ୍ରୁଶାମହଧ ଶତଂ ଧାମାନି ସପ୍ତ ଚ ॥ ୭୫ ॥

ଶତଂ ବୋ ଅମ୍ନ ଧାମାନି ସହସ୍ରମୁତ ବୋ ରୁହଃ ।
ଅଧା ଶତକ୍ରତ୍ୱୋ ଯୁୟମିମଂ ମେ ଅଗଦଂ କୃତ ॥ ୭୬ ॥

ଓଷଧୀଃ ପ୍ରତି ମୋଦଧ୍ୱଂ ପୁଷ୍ଟବତୀଃ ପ୍ରସୁବରୀଃ ।
ଅଶ୍ୱା ଇବ ସଜିତ୍ୱରୀର୍ବୀରୁଧଃ ପାରୟିଷ୍ଟଃ ॥ ୭୭ ॥

ଓଷଧୀରିତି ମାତରସ୍ତଦ୍ୱୋ ଦେବୀରୂପ ବ୍ରୁବେ ।
ସନେୟମଶ୍ୱଂ ଗାଂ ବାସ ଆତ୍ମାନଂ ତବ ପୁରୁଷ ॥ ୭୮ ॥

ଅଶ୍ୱତ୍ତ୍ୱେ ବୋ ନିଷଦନଂ ପର୍ଣ୍ଣେ ବୋ ବସତିଷ୍ଠତା ।
ଗୋଭାଜ ଇକ୍ଷିଲାସଥ ଯୁସ୍ତନବଥ ପୁରୁଷମ୍ ॥ ୭୯ ॥

ୟତ୍ରୌଷଧୀଃ ସମଗ୍ନତ ରାଜାନଃ ସମିତାବିବ ।
ବିପ୍ରଃ ସ ଉତ୍ୟତେ ଭିଷଗ୍ରକ୍ଷୋଦ୍ରାମୀବତାତନଃ ॥ ୮୦ ॥

ଅଶ୍ୱାବତୀଃ ସୋମାବତୀମୂର୍ତ୍ତୟଃ ପ୍ରଦୋଜସମ୍ ।
ଆବିହି ସର୍ବା ଓଷଧୀରସ୍ତା ଅରିଷ୍ଟତାତୟେ ॥ ୮୧ ॥

ଉଚ୍ଛ୍ୱସ୍ତା ଓଷଧୀନାଂ ଗାବୋ ଗୋଷ୍ଠାଦିବେରତେ ।
ଧନଃ ସନ୍ନିଷ୍ୟନ୍ତୀନାମାତ୍ମନଂ ତବ ପୁରୁଷ ॥ ୮୨ ॥

ଇଷ୍ଟତିର୍ନାମ ବୋ ମାତାଃ ଥୋ ଯୁୟଃ ସ୍ତ ନିଷ୍ଠତୀଃ ।
ସୀରାଃ ପତତ୍ରିଣୀ ସ୍ତନ ଯଦାମୟତି ନିଷ୍ଠଥ ॥ ୮୩ ॥

ଅତି ବିଶ୍ୱାଃ ପରିଷ୍ଟା ସ୍ତେନ ଇବ ବ୍ରଜମକ୍ରମୁଃ ।
ଓଷଧୀଃ ପ୍ରାରୁଚ୍ୟବୁର୍ଯ୍ୟକ୍ତିଂ ଚ ତନ୍ନୋ ରପଃ ॥ ୮୪ ॥

ୟଦିମା ବାଜୟନ୍ତୁହମୋଷଧୀର୍ହସ୍ତ ଆଦଧେ ।
ଆତ୍ମା ଯୁଷ୍ମସ୍ୟ ନଶ୍ୟତି ପୁରା ଜୀବଗୃଭୋ ଯଥା ॥ ୮୫ ॥

ୟସୌଷଧୀଃ ପ୍ରସର୍ପଥାଙ୍ଗମଙ୍ଗଂ ପରୁଷ୍ଟରୁଃ ।
ତତୋ ଯୁଷ୍ମଂ ବି ବାଧଧ୍ୱ ଉଗ୍ରୋ ମଧ୍ୟମଶୀରିବ ॥ ୮୬ ॥

ସାକଂ ଯୁଷ୍ମ ପ୍ର ପତ ଚାଷେଶ କିକିଦୀବିନା ।
ସାକଂ ବାତସ୍ୟ ପ୍ରାଜ୍ୟା ସାକଂ ନଶ୍ୟ ନିହାକୟା ॥ ୮୭ ॥

ଅନ୍ୟା ବୋ ଅନ୍ୟାମବତୃନ୍ୟାନ୍ୟସ୍ୟା ଉପାବତ ।
ତାଃ ସର୍ବାଃ ସଂବିଦାନା ଇଦଂ ମେ ପ୍ରାବତା ବଚଃ ॥ ୮୮ ॥

ୟାଃ ଫଲିନୀୟା ଅଫଳା ଅପୁଷ୍ଟା ଯାଶ୍ଚ ପୁଷ୍ଟିଣୀଃ ।
ବୃହସ୍ପତିପ୍ରସୂତାସ୍ତା ନୋ ମୁଞ୍ଚିନ୍ତୁଃ ସହସଃ ॥ ୮୯ ॥

ମୁଞ୍ଚିତୁ ମା ଶପଥାଦଥୋ ବରୁଣାଦୁତ ।
ଅଥୋ ଯୁମସ୍ୟ ପତ୍ନୀଶାସ୍ତ୍ରବସ୍ତ୍ରାଦେବକିଲିଷାତ୍ ॥ ୯୦ ॥

ଅବପତନ୍ତୀରବଦନ୍ଧିବ ଓଷଧୟୁୟରି ।
ୟଂ ଜୀବମଶ୍ନୁବାମହୈ ନ ସ ରିଷ୍ୟାତି ପୂରୁଷଃ ॥ ୯୧ ॥

ୟା ଓଷଧୀଃ ସୋମରାଜ୍ଞୀର୍ବହ୍ନୀଃ ଶତବିଚକ୍ଷଣାଃ ।
ତାସାମସି ତୁମୁତ୍ତମାରଂ କାମାୟ ଶଃ ହୃଦେ ॥ ୯୨ ॥

ୟା ଓଷଧୀଃ ସୋମରାଜ୍ଞୀର୍ବିଷ୍ଣିତାଃ ପୃଥିବୀମନୁ ।
ବୃହସ୍ପତିପ୍ରସୂତା ଅସୌ୍ୟ ସଂଦତ୍ତ ବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୯୩ ॥

ୟାଶ୍ଚେଦମୁପଶୁଶ୍ରୁତି ଯାଶ୍ଚ ଦୂରଂ ପରାଗତାଃ ।
ସର୍ବାଃ ସଂଗତ୍ୟ ବୀରୁଧୋଃସୌ୍ୟ ସଂଦତ୍ତ ବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୯୪ ॥

ମା ବୋ ରିଷତ୍ ଖନିତା ଯୁସ୍ତୈ ଚାହଂ ଖନାମି ବଃ ।
ଦ୍ଵିପାଜତୁଷ୍ଟାଦସ୍ତ୍ରାକଃ ସର୍ବମସ୍ତୁନାତୁରମ୍ ॥ ୯୫ ॥

ଓଷଧୟଃ ସମବଦନ୍ତୁ ସୋମେନ ସହ ରାଜ୍ଞା ।
ୟୁସ୍ତୈ କୃଣୋତି ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ତଃ ରାଜନ୍ ପାରୟାମସି ॥ ୯୬ ॥

ନାଶୟିତ୍ରୀ ବଲ୍ଲୀସମ୍ୟାଶସ ଉପଚିତାମସି ।
ଅଥୋ ଶତସ୍ୟ ଯୁକ୍ତାଶାଂ ପାକାରୋରସି ନାଶନୀ ॥ ୯୭ ॥

ତ୍ଵାଂ ଗନ୍ଧର୍ବା ଅଶନଂସ୍ତ୍ରାମିନ୍ଦ୍ରସ୍ତ୍ରାଂ ବୃହସ୍ପତିଃ ।
ତ୍ଵାମୋଷଧେ ସୋମୋ ରାଜା ବିଦ୍ଵାନ୍ ଯୁକ୍ତାଦମୁତ୍ୟତ ॥ ୯୮ ॥

ସହସ୍ର ମେ ଅରାତୀଃ ସହସ୍ର ପୃତନାୟତଃ ।
ସହସ୍ର ସର୍ବଂ ପାପ୍ତାନଃ ସହମାନାସ୍ୟୋଷଧେ ॥ ୯୯ ॥

ଦୀର୍ଘାୟୁସ୍ତ ଓଷଧେ ଖନିତା ଯୁସ୍ତୈ ଚ ତ୍ୱା ଖନାମ୍ୟହମ୍ ।
ଅଥୋ ତ୍ୱଂ ଦୀର୍ଘାୟୁର୍ଭୁତ୍ୱା ଶତବଲ୍‌ଶା ବିରୋହତାତ୍ ॥ ୧୦୦ ॥

ତ୍ୱମୁତ୍ତମାସ୍ୟୋଷଧେ ତବ ବୃକ୍ଷା ଉପସ୍ତୟଃ ।
ଉପସ୍ତ୍ରରସ୍ତୁ ସୋଽସ୍ତ୍ରାକଂ ଯୋ ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅଭିଦାସତି ॥ ୧୦୧ ॥

ମା ମା ହିଃସୀଜ୍ଜନିତା ଯଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଯୋ ବା ଦିବଃ ସତ୍ୟଧର୍ମା ବ୍ୟାନତ୍ ।
ୟଶ୍ଚାପଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରାଃ ପ୍ରଥମୋ ଜଜାନ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୧୦୨ ॥

ଅଭ୍ୟା ବର୍ତ୍ତସ୍ତ ପୃଥିବି ଯଜ୍ଞେନ ପୟସା ସହ ।
ବପାଂ ତେ ଅଗ୍ନିରିଷିତୋ ଅରୋହତ୍ ॥ ୧୦୩ ॥

ଅଗ୍ନେ ଯତ୍ତେ ଶୁକ୍ରଂ ଯଜନ୍ତ୍ରଂ ଯତ୍-ପୂତଂ ଯଜ ଯଜ୍ଞିୟମ୍ ।
ତଦ୍ଦେବେଭ୍ୟୋ ଭରାମସି ॥ ୧୦୪ ॥

ଇଷମୂର୍ଜମହମିତ ଆଦମୃତସ୍ୟ ଯୋନିଂ ମହିଷସ୍ୟ ଧାରାମ୍ ।
ଆ ମା ଗୋଷୁ ବିଶତ୍ୱା ତନୁଷୁ ଜହାମି ସେଦିମନିରାମମୀବାମ୍ ॥ ୧୦୫ ॥

ଅଗ୍ନେ ତବ ଶ୍ରବୋ ବୟୋ ମହି ଭ୍ରାଜନ୍ତେ ଅର୍ଚୟୋ ବିଭାବସୋ ।
ବୃହଦ୍-ଭାନୋ ଶବସା ବାଜମୁକ୍ତ୍ୟଂ ଦଧାସି ଦାଶୁଷେ କବେ ॥ ୧୦୬ ॥

ପାବକବର୍ତ୍ତାଃ ଶୁକ୍ରବର୍ତ୍ତା ଅନୁନବର୍ତ୍ତା ଉଦିୟର୍ଷି ଭାନୁନା ।
ପୁତ୍ରୋ ମାତରା ବିଚରନ୍ତୁପାବସି ପୃଣ୍ଠାସି ରୋଦସୀ ଉଭେ ॥ ୧୦୭ ॥

ଉର୍ଜା ନପାଞ୍ଜାତବେଦଃ ସୁଶସ୍ତିଭିର୍ମନ୍ତ୍ର ଧୀତିଭିର୍ହିତଃ ।
ତେ ଇଷଃ ସନ୍ଧୁର୍ଭୁରିବର୍ପସନ୍ନିତ୍ରୋତୟୋ ବାମଜାତାଃ ॥ ୧୦୮ ॥

ଇରଜ୍ୟନ୍ନଗ୍ନେ ପ୍ରଥୟସ୍ତ ଜନ୍ତୁଭିରସ୍ତେ ରାୟୋ ଅମର୍ତ୍ୟ ।
ସ ଦର୍ଶତସ୍ୟ ବପୁଷୋ ବି ରାଜସି ପୃଣ୍ଠସି ସାନସିଂ କ୍ରତୁମ୍ ॥ ୧୦୯ ॥

ଇଷ୍ଟାରମଧୁରସ୍ୟ ପ୍ରତେତସଂ କ୍ଷୟନ୍ତଃ ରାଧସୋ ମହଃ ।
ରାତିଂ ବାମସ୍ୟ ସୁଭଗାଂ ମହୀମିଷଂ ଦଧାସି ସାନସିଂ ରୟିମ୍ ॥ ୧୧୦ ॥

ଉତାବାନଂ ମହିଷଂ ବିଶ୍ଵଦର୍ଶତମଗ୍ନିଂ ସୁମ୍ନାୟ ଦଧିରେ ପୁରୋ ଜନାଃ ।
ଶୁକ୍ଳର୍ଣ୍ଣଂ ସପ୍ରଥସ୍ତମଂ ତ୍ଵା ଗିରା ଦୈବ୍ୟଂ ମାନୁଷା ଯୁଗା ॥ ୧୧୧ ॥

ଆ ପ୍ୟାୟସ୍ତ ସମେତୁ ତେ ବିଶ୍ଵତଃ ସୋମ ବୃଷ୍ଟ୍ୟମ୍ ।
ଭବା ବାଜସ୍ୟ ସଙ୍ଗଥେ ॥ ୧୧୨ ॥

ସଂ ତେ ପୟାଂସି ସମୁ ଯନ୍ତୁ ବାଜାଃ ସଂ ବୃଷ୍ଟ୍ୟାନ୍ୟଭିମାତିଷାହଃ ।
ଆପ୍ୟାୟମାନୋ ଅମୃତାୟ ସୋମ ଦିବି ଶ୍ରବାଂସୁଧୁରମାନି ପିଷ୍ଠ ॥ ୧୧୩ ॥

ଆ ପ୍ୟାୟସ୍ତ ମଦିକ୍ରମ ସୋମ ବିଶ୍ଵେଭିରଂଶୁଭିଃ ।
ଭବା ନଃ ସପ୍ରଥସ୍ତମଃ ସଖା ବୃଧେ ॥ ୧୧୪ ॥

ଆ ତେ ବହ୍ନୋ ମନୋ ଯୁମପୁରମାଜିସ୍ତଥସ୍ଥାତ୍ ।
ଅଗ୍ନେ ତ୍ଵାଙ୍ଗାମୟା ଗିରା ॥ ୧୧୫ ॥

ତୁଭ୍ୟଂ ତା ଅଙ୍ଗିରସ୍ତମ ବିଶ୍ଵାଃ ସୁକ୍ଷିତୟଃ ପୃଥକ୍ ।
ଅଗ୍ନେ କାମାୟ ଯେମିରେ ॥ ୧୧୬ ॥

ଅଗ୍ନିଃ ପ୍ରିୟେଷୁ ଧାମସୁ କାମୋ ଭୂତସ୍ୟ ଭବ୍ୟସ୍ୟ ।
ସମ୍ରାଡେକୋ ବି ରାଜତି ॥ ୧୧୭ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧, ୬-୧୦, ୩୩, ୪୦-୪୧ - ବସୁପୁତ୍ରଃ । ୨ - କୁସୁମଃ । ୩-୫ ଶ୍ୟାବାଶୁଃ । ୧୧ - ଧ୍ରୁବଃ ।
୧୨ - ଶୁନଃଶେପଃ । ୧୩, ୧୫-୧୭ - ତ୍ରିତଃ । ୧୪ - ବାମଦେବଃ । ୧୮-୨୯ - ଭାଲଂଦନ
ବସୁପୁତ୍ରଃ । ୩୦ - ଆଙ୍ଗିରସ ବିରୂପାକ୍ଷଃ । ୩୧-୩୨ - ତାପସଃ । ୩୪-୩୫ - ବସିଷ୍ଠଃ ।
୩୬-୩୯, ୧୧୭-୧୧୭ - ବିରୂପଃ । ୪୨ - ଦୀର୍ଘତମାଃ । ୪୩-୪୬ - ସୋମାଦୁତିଃ ।
୪୭-୫୧, ୫୩-୫୪ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ । ୫୨ - ଦେବଶ୍ରବା ଓ ଦେବବାତ ଭାରତଃ । ୫୫ - ଐନ୍ଦ୍ର
ପ୍ରିୟମେଧଃ । ୫୬-୫୯, ୬୧-୬୫ - ମାଧୁଚ୍ଛନ୍ଦସ ଜେତାଃ । ୬୦ - ଗୌତମଃ ।
୬୬ - ଦେବଗନ୍ଧର୍ବ ବିଶ୍ୱାବସୁଃ । ୬୭-୬୮ - ସୌମ୍ୟ ବୁଧଃ । ୬୯-୭୪ - କୁମାରହାରିତଃ ।
୭୫-୮୯ - ଆଧର୍ବଣ ଭିଷକ୍ । ୯୦-୧୦୧ - ବହୁଃ । ୧୦୨-୧୦୫ - ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ।
୧୦୬-୧୧୧ - ପାବକାଗ୍ନିଃ । ୧୧୨-୧୧୪ - ଗୌତମଃ । ୧୧୫ - ଅବସ୍ଥାରଃ ॥

|| ଦେବତା ||

୧ - ରୁକ୍ମଃ | ୨, ୬-୧୧, ୧୩, ୧୫-୩୪, ୩୬-୪୨, ୪୪, ୪୭-୫୨, ୫୭-୬୦, ୧୦୩-୧୦୪, ୧୦୬-୧୧୧, ୧୧୪-୧୧୭ - ଅଗ୍ନିଃ | ୩ - ସବିତା | ୪ - ଗରୁଡ୍ମାନ | ୫ - ଉଷା-ଅଗ୍ନି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୧୨ - ବରୁଣଃ | ୧୪ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ | ୩୫, ୫୫ - ଆପଃ | ୪୩ - ଅଗ୍ନିଃ, ବିଶ୍ୱକର୍ମାଃ | ୪୫ - ଦେବତା ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୪୬ - ଉଷଃ, ସିକତା, ପରିଶ୍ରୁତଃ | ୫୩ - ଇଷ୍ଟକା | ୫୪ - ଲୋକଂପୃଣା ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୫୬, ୬୬ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ | ୬୧ - ଉଷା | ୬୨-୬୪ - ନିରୂତିଃ | ୬୫ - ଯଜ୍ଞମାନଃ, ଭୂତିଃ | ୬୭-୬୮ - ସୀରଃ | ୬୯-୭୨ - ସୀତା | ୭୩ - ଅନଭୃତ୍ | ୭୪ - ଆପ୍ ଆଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୭୫-୧୦୧ - ଔଷଧିଃ | ୧୦୨ - କଃ (ପ୍ରଜାପତିଃ) | ୧୦୫ - ଆଶୀର୍ବାଦ | ୧୧୨-୧୧୪ - ସୋମଃ ||

|| ଛନ୍ଦ ||

୧, ୨୫ - ଭୃଗିକ୍ ପଂକ୍ତି | ୨, ୨୩ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୩ - ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ | ୪ - ଭୃଗିକ୍ ପୃତି | ୫ - ଭୃଗିକ୍ ଉକ୍ତୁତି | ୬, ୧୮-୨୨, ୨୪, ୩୩, ୪୫, ୬୨, ୧୦୨ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୭ - ଭୃଗିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୮, ୩୪-୩୫, ୪୭, ୬୧, ୬୪, ୭୦ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୯, ୪୦, ୧୧୫ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ | ୧୦, ୩୬, ୪୧, ୧୧୨ - ନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ | ୧୧ - ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୧୨, ୨୬-୨୯, ୪୨, ୬୬, ୬୮ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୧୩, ୪୮-୪୯, ୫୧, ୬୩, ୧୦୭, ୧୧୩ - ଭୃଗିକ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି | ୧୪ - ଭୃଗିକ୍ ଜଗତୀ | ୧୫, ୧୦୫ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୧୬-୧୭, ୩୧-୩୨, ୫୪-୫୫, ୮୨, ୮୪, ୮୭-୮୯, ୯୪-୯୫, ୯୯ - ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୩୦, ୬୭, ୧୧୬-୧୧୭ - ଗାୟତ୍ରୀ | ୩୭ - ଭୃଗିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଉଷ୍ଟିକ୍ | ୩୮, ୫୨ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୩୯, ୫୬, ୬୭, ୮୩, ୮୬, ୯୨, ୯୮, ୧୦୧ - ନିରୂତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୪୩, ୫୦, ୬୨ - ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି | ୪୪ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୪୬ - ଭୃଗିକ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୫୩ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ | ୪୭, ୫୯ - ଭୃଗିକ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ |

୫୮ - ଭୁବିକ୍ ଉପରିଷ୍ଠାତ୍ ବୃହତୀ । ୬୦, ୧୧୦ - ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୬୫, ୭୪ - ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ ।
୭୯ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୭୧ - ବିରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୭୩ - ଭୁବିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ ।
୭୪, ୭୬, ୭୮-୮୧, ୮୫, ୯୧, ୯୬-୯୭ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୯୦ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୯୩ - ବିରାଟ୍
ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୦୦ - ବିରାଟ୍ ବୃହତୀ । ୧୦୩ - ନିହୃତ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୦୪ - ଭୁବିକ୍
ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୦୬, ୧୦୮ - ନିହୃତ୍ ପଂକ୍ତି । ୧୦୯ - ନିହୃତ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି ।
୧୧୧ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୧୧୪ - ଉଷ୍ଟିକ୍ ॥

॥ ଇତି ଦ୍ୱାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

